

VLAAMSE OVERHEID

Bestuurszaken

[C – 2007/35751]

4 MEI 2007. — Omzendbrief BB 2007/03 over de toepassing van artikel 200 van het Gemeentedecreet en van artikel 193 van het Provinciedecreet over de man-vrouwverhouding in adviesraden en overlegstructuren

Aan de provinciegouverneurs,
Aan de colleges van burgemeester en schepenen,
Aan de leden van de deputatie,
Geacht college,
Geachte leden van de deputatie,

Mijn aandacht wordt gevestigd op vragen in verband met de toepassing van artikel 200 van het Gemeentedecreet en van artikel 193 van het Provinciedecreet, meer bepaald over de evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in de door de gemeenteraad en de provincieraad opgerichte of op te richten adviesraden en overlegstructuren.

1. Artikel 200 van het Gemeentedecreet en artikel 193 van het Provinciedecreet.

Artikel 200 van het Gemeentedecreet bepaalt het volgende :

«§ 1. Onder voorbehoud van de toepassing van de op dit gebied geldende wettelijke en decretale bepalingen, kan alleen de gemeenteraad overgaan tot de organisatie van raden en overlegstructuren die tot opdracht hebben op regelmatige en systematische wijze het gemeentebestuur te adviseren.

§ 2. Ten hoogste twee derde van de leden van de hier bedoelde raden en overlegstructuren is van hetzelfde geslacht. Zoniet kan niet op rechtsgeldige wijze advies worden uitgebracht.

§ 3. De gemeenteraad stelt de nadere voorwaarden vast voor de representativiteit en regelt de samenstelling, de werkwijze en de procedures van de hier bedoelde raden en overlegstructuren. Daarbij wordt uitdrukkelijk bepaald op welke wijze het gevolg dat aan de adviezen wordt gegeven, zal worden meegedeeld. De gemeenteraad waakt erover dat de nodige middelen ter beschikking worden gesteld voor de vervulling van de adviesopdracht.

De verslagen en einddocumenten van de hier bedoelde raden en overlegstructuren worden meegedeeld aan de gemeenteraad.

§ 4. Gemeenteraadsleden en leden van het college van burgemeester en schepenen kunnen geen stemgerechtigd lid zijn van de hier bedoelde raden en overlegstructuren.»

Artikel 193 van het Provinciedecreet bevat dan weer de volgende bepalingen :

«§ 1. Onder voorbehoud van de toepassing van de op dit gebied geldende wettelijke en decretale bepalingen, kan alleen de provincieraad overgaan tot de organisatie van raden en overlegstructuren die tot opdracht hebben op regelmatige en systematische wijze het provinciebestuur te adviseren.

§ 2. Ten hoogste twee derde van de leden van de hier bedoelde raden en overlegstructuren is van hetzelfde geslacht. Zoniet kan niet op rechtsgeldige wijze advies worden uitgebracht.

§ 3. De provincieraad stelt de nadere voorwaarden vast voor de representativiteit en regelt de samenstelling, de werkwijze en de procedures van de hier bedoelde raden en overlegstructuren. Daarbij wordt uitdrukkelijk bepaald op welke wijze het gevolg dat aan de adviezen wordt gegeven, zal worden meegedeeld. De provincieraad waakt erover dat de nodige middelen ter beschikking worden gesteld voor de vervulling van de adviesopdracht.

De verslagen en einddocumenten van de hier bedoelde raden en overlegstructuren worden meegedeeld aan de provincieraad.

§ 4. Provincieraadsleden en leden van de deputatie kunnen geen stemgerechtigd lid zijn van de hier bedoelde raden en overlegstructuren.»

In de memorie van toelichting bij het Gemeentedecreet wordt de bedoeling van de decreetgever bij de goedkeuring van dit artikel uit het Gemeentedecreet (Stukken Vlaams Parlement, Zittingsjaar 2004-2005, Stuk 347/1, p. 98-99, nader uiteengezet. De tekst van de memorie luidt als volgt :

« In de huidige stand van de wetgeving (noot : dit is voordat het gemeentedecreet van kracht werd) wordt de evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in de gemeentelijke adviesorganen geregeld door artikel 120bis Nieuwe Gemeentewet. Dit artikel heeft enkel betrekking op adviesraden die door de gemeenteraad autonoom worden opgericht zonder dat daartoe een wettelijke of decretale verplichting bestaat. Hoogstens twee derde van de leden van de adviesraden is van hetzelfde geslacht.

Voor de overige adviesraden geldt deze 2/3 regel op basis van het decreet van 15 juli 1997 houdende invoering van een meer evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in adviesorganen. In dit decreet wordt de 2/3 regel tevens opgelegd voor alle raden, commissies en comités :

— die bij wet, wetskrachtig besluit, koninklijk besluit of ministerieel besluit zijn opgericht om te adviseren in aangelegenheden die thans tot de bevoegdheid van de gewesten of de gemeenschappen behoren;

— die bij decreet, bij besluit van de Vlaamse Regering of bij besluit van een minister zijn opgericht.

Dit decreet viseert echter enkel de raden die de Vlaamse overheid adviseren en dus niet gemeentelijke of provinciale adviesraden.

Een combinatie van beide wetgevende bepalingen leert dat gemeentelijke adviesraden, die een decretale basis hebben, niet gevat worden door een wettelijke verplichting tot het hanteren van deze 2/3 regel bij hun samenstelling, tenzij een specifiek decreet dit zou voorschrijven.

Om een sluitende decretale regeling te maken m.b.t. de evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in alle gemeentelijke adviesraden, wordt gekozen voor een formulering die deze verplichting oplegt aan alle raden en overlegstructuren die tot doel hebben het gemeentebestuur te adviseren. »

Een vergelijkbare uitleg werd opgenomen in de memorie van toelichting bij het Provinciedecreet met betrekking tot artikel 193 van dat decreet.

2. Toepasbaarheid op de door de gemeenteraad of de provincieraad op te richten adviesorganen of overlegstructuren.

Uit de samenlezing van de voornoemde artikelen en de passages uit de memorie van toelichting bij het Gemeentedecreet en het Provinciedecreet blijkt duidelijk dat de decreetgever beoogd heeft om de evenwichtige man-vrouwvertegenwoordiging van toepassing te maken op alle adviesorganen die de gemeenteraden of de provincieraden oprichten. Dat is ook het geval als die adviesraden een specifieke decretale basis hebben, behalve als het specifieke decreet dat voorziet in de oprichting van die raden een afwijkende regeling zou bevatten inzake de te respecteren man-vrouwverhouding.

Artikel 200 van het Gemeentedecreet en artikel 193 van het Provinciedecreet zijn dan ook van toepassing op alle adviesraden en overlegorganen die de gemeenteraden en de provincieraden oprichten en eveneens op raden of overlegorganen die worden opgericht door andere gemeentelijke of provinciale organen, zoals bijvoorbeeld het college van burgemeester en schepenen of de deputatie, als een wet of een decreet dat orgaan aanwijst als oprichter, met als gevolg dat voor al die raden de tweederderegeling in beginsel geldt.

Een uitzondering op de tweederderegeling is alleen mogelijk voor zover een specifieke wets- of decreetsbepaling op het vlak van de samenstelling van die raden een afwijkende regeling bevat, bijvoorbeeld door te stellen dat evenveel mannen als vrouwen in die raad moeten zetelen of door te bepalen dat het geslacht van geen tel is voor de samenstelling. Bij het stilzwijgend toepassen van die specifieke regelgeving gelden artikel 200, § 2, van het Gemeentedecreet en artikel 193, § 2, van het Provinciedecreet vanzelfsprekend enkel voor zover de gemeenteraad, de provincieraad of het daartoe krachtens een wet of een decreet bevoegde orgaan, de raad instelt om advies te geven aan de gemeente of de provincie.

3. Wijze waarop de gemeenten en de provincies een correcte man-vrouwverhouding kunnen bereiken in de door hen op te richten raden.

Krachtens artikel 200, § 3, van het Gemeentedecreet is de gemeenteraad bevoegd om voor de adviesraden die hij instelt, ook de samenstelling ervan te regelen. Artikel 193, § 3, van het Provinciedecreet bepaalt hetzelfde voor de door de provincieraad op te richten adviesraden.

Dat betekent dat de gemeenten en provincies best een systeem ontwikkelen voor het voordragen door organisaties, verenigingen e.d., waarbij de voordrachten zelf al rekening houden met de eisen van een evenwichtige man-vrouwverhouding.

Een aantal elementen die bij het ontwikkelen van een dergelijk systeem in acht genomen kunnen worden, zijn :

— aan de maatschappelijke geledingen vragen om bij de keuze van de vertegenwoordigers de twee geslachten aan bod te laten komen. Dat houdt dus in dat gevraagd wordt om, als het effectieve lid van het mannelijk geslacht is, als plaatsvervanger een lid van het vrouwelijke geslacht voor te stellen of andersom;

— aan de maatschappelijke geledingen die meer dan een 'zitje' hebben in de op te richten raad, te vragen zowel mannen als vrouwen voor te stellen;

— bij de oproep voor de kandidaatstelling voor de leden van de raden uitdrukkelijk aan te geven dat een juiste man-vrouwverhouding wordt nagestreefd en dat dus (in de praktijk) aan vrouwen wordt gevraagd zich kandidaat te stellen.

4. Te nemen maatregelen.

Ik vestig er de aandacht op dat het niet respecteren van de man-vrouwverhouding in de gevallen waarin de wet of het decreet in een verplichte vraag tot advies voorziet, ertoe leidt dat niet op een rechtsgeldige wijze advies kan worden uitgebracht.

Tot slot wijs ik nog op de maatschappelijke voorbeeldfunctie van de overheid inzake de evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in hun participatie of betrokkenheid bij het beleid.

Ik verzoek de lokale en provinciale besturen dan ook om zonder uitstel alle nodige maatregelen te nemen om zich snel te conformeren aan de bepalingen van de decreten op dit vlak, voor zover dat nog niet overal is gebeurd.

Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering,

M. KEULEN